

De rol van psychologische kenmerken bij verantwoord financieel gedrag

Artikel: Shepard, D.D., Contreras, J.M., Meuris, J., te Kaat, A., Bailey, S., Custers, A. & Spencer, N. (2017). Beyond Financial literacy: The psychological dimensions of financial capability. *Think Forward Initiative*. Geraadpleegd van:

<https://www.thinkforwardinitiative.com/research/the-psychological-dimensions-of-financial-capability>

Het artikel in het kort

Er zijn meer factoren van invloed op verantwoord financieel gedrag dan alleen financiële kennis, houding en vaardigheden. Uit dit onderzoek blijkt dat de psychologische factoren optimisme, impulsiviteit, doeloriëntatie (doelen nastreven tegenover mislukking vermijden)¹, financiële *locus of control*² en vatbaarheid voor groepsdruk eveneens een grote rol spelen.

Achtergrond

Er is steeds meer bewijs dat verantwoord financieel gedrag van meer afhangt dan alleen kennis, houding en vaardigheden. Dat psychologische factoren een rol spelen is ook al langer bekend. Hoe groot deze rol is, en hoe deze zich verhoudt tot de andere factoren die van invloed zijn op verantwoord financieel gedrag, zijn de auteurs van dit artikel gaan uitzoeken.

Het onderzoek

800 Nederlandse respondenten vulden online vragenlijsten in. Verantwoord financieel gedrag werd gemeten met 9 vragen over o.a. sparen, budgetteren en financiële producten. Daarnaast bevatte de vragenlijst vragen over optimisme, impulsiviteit, doeloriëntatie (doelen nastreven tegenover mislukking vermijden)¹, *locus of control*², vatbaarheid voor groepsdruk en houding ten aanzien van geld. Tevens is financiële geletterdheid gemeten met behulp van 8 kennisvragen. Tenslotte zijn opleidingsniveau, geslacht en leeftijd meegenomen in de analyse.

De resultaten

Uit de resultaten blijkt dat leeftijd, geslacht, opleiding, financiële geletterdheid en houding ten aanzien van geld van invloed zijn op verantwoord financieel gedrag. Echter, de psychologische factoren optimisme, impulsiviteit, doeloriëntatie¹ (doelen nastreven

---

¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Goal_orientation#Learning-approach_and_learning-avoidance

² https://nl.wikipedia.org/wiki/Locus_of_control

tegenover mislukking vermijden), financiële *locus of control*² en vatbaarheid voor groepsdruk zijn even belangrijk bij het voorspellen van verantwoord financieel gedrag. Al deze factoren samen voorspellen voor zo'n 29% de mate van verantwoord financieel gedrag van deelnemers.

Conclusie

De onderzoekers concluderen dat als men beoogt verantwoord financieel gedrag te bevorderen, het niet voldoende is alleen maar in te zetten op kennis, houding en vaardigheden. Het is hierbij van belang ook aandacht te schenken aan de relevante psychologische factoren. Financiële-educatieprogramma's zouden in moeten zetten op:

- Het verhogen van het optimisme
- Het leren bedwingen van impulsiviteit
- Het aanleren van een benaderende doeloriëntatie¹
- Het aanleren van een interne financiële *locus of control*²

1. DOEL VAN HET ONDERZOEK

Achterhalen in welke mate psychologische factoren van invloed zijn op verantwoord financieel gedrag.

2. OPMERKELIJK

Het meenemen van psychologische factoren naast leeftijd, geslacht, opleiding en financiële geletterdheid resulteert in een twee keer zo goed model om verantwoord financieel gedrag te voorspellen.

3. NUT

Dit onderzoek laat het belang zien van psychologische factoren bij het bevorderen van verantwoord financieel gedrag.

4. BELANGRIJKSTE BEVINDING

Meer optimisme, minder impulsiviteit, een benaderende doeloriëntatie en een interne financiële *locus of control*² hangen samen met een hogere mate van verantwoord financieel gedrag.